Zadanie 10. Wyznacz wszystkie kombinacje wartości wektorów (a, b) i $(1, 2, 3)$ za pomocą funkcji `rep()` i `paste()`.

```
## [1] "a1" "a2" "a3" "b1" "b2" "b3"
```

Zadanie 11. Utwórz wektor 30 napisów następującej postaci: `liczba.litera`, gdzie liczba to kolejne liczby naturalne od 1 do 30 a litera to trzy wielkie litery `X`, `Y`, `Z` występujące cyklicznie.

```
##  [1] "1.X"  "2.Y"  "3.Z"  "4.X"  "5.Y"  "6.Z"  "7.X"  "8.Y"  "9.Z"  "10.X"
## [11] "11.Y" "12.Z" "13.X" "14.Y" "15.Z" "16.X" "17.Y" "18.Z" "19.X" "20.Y"
## [21] "21.Z" "22.X" "23.Y" "24.Z" "25.X" "26.Y" "27.Z" "28.X" "29.Y" "30.Z"
```

Zadanie 12. W pewnych sytuacjach przydatna może się okazać tzw. kategoryzacja zmiennych, czyli inny podział na kategorie niżby wynikał z danych. Wygeneruj 100 obserwacji, które są odpowiedziami na pytania ankiety, każda odpowiedź może przyjąć jedną z wartości: 'a', 'b', 'c', 'd', 'e'. Dokonaj kategoryzacji w taki sposób, aby kategoria 1 obejmowała odpowiedzi 'a' i 'b', 2 odpowiedzi 'c' i 'd' oraz 3 odpowiedź 'e'. **Wskazówka:** Wykorzystaj funkcję `sample()` oraz funkcję `recode()` z pakietu `car`.

```
##   [1] "d" "b" "e" "d" "a" "e" "d" "b" "b" "d" "d" "d" "e" "d" "c" "d" "e" "b"
##  [19] "e" "b" "c" "d" "d" "c" "a" "c" "d" "b" "c" "b" "e" "a" "c" "a" "e" "a"
##  [37] "a" "b" "a" "c" "b" "c" "a" "c" "a" "b" "e" "a" "c" "c" "b" "e" "b" "d"
##  [55] "d" "a" "e" "c" "e" "c" "d" "d" "a" "d" "d" "c" "a" "d" "a" "b" "e" "e"
##  [73] "e" "a" "b" "b" "b" "e" "c" "d" "d" "c" "b" "d" "e" "b" "a" "c" "c" "a"
##  [91] "e" "a" "e" "a" "b" "c" "c" "e" "d" "c"
```

```
##   [1] 2 1 3 2 1 3 2 1 1 2 2 2 3 2 2 2 3 1 3 1 2 2 2 2 1 2 2 1 2 1 3 1 2 1 3 1 1
##  [38] 1 1 2 1 2 1 2 1 1 3 1 2 2 1 3 1 2 2 1 3 2 3 2 2 2 1 2 2 2 1 2 1 1 3 3 3 1
##  [75] 1 1 1 3 2 2 2 2 1 2 3 1 1 2 2 1 3 1 3 1 1 2 2 3 2 2
```

2 Wprowadzenie do R cd.

2.1 Listy

- Kolejnym podstawowym typem danych jest lista. Najlepiej postrzegać ją jako ciąg złożony z elementów o dowolnych typach (a więc już niekoniecznie tych samych jak w przypadku wektorów atomowych). W skład listy mogą wchodzić wektory logiczne, liczbowe i napisów, a nawet funkcje, czy też same listy.
- Listy tworzymy zazwyczaj za pomocą funkcji `list()`.

```
(x <- list(TRUE, 3.5, "DSTA"))
```

```
## [[1]]
## [1] TRUE
##
## [[2]]
## [1] 3.5
##
## [[3]]
## [1] "DSTA"
```

```
(x <- list(logiczna = TRUE, liczba = 3.5, napis = "DSTA"))
```

```
## $logiczna
## [1] TRUE
##
## $liczba
```

```
## [1] 3.5
##
## $napis
## [1] "DSTA"
```

```
x[[1]]
```

```
## [1] TRUE
```

```
x$logiczna
```

```
## [1] TRUE
```

```
str(x)
```

```
## List of 3
##  $ logiczna: logi TRUE
##  $ liczba  : num 3.5
##  $ napis   : chr "DSTA"
```

```
x[1] <- NULL
str(x)
```

```
## List of 2
##  $ liczba: num 3.5
##  $ napis : chr "DSTA"
```

2.2 Macierze

- Macierz (typ złożony `matrix`) i, ogólniej, tablice (typ złożony `array`) są reprezentowane w R przez wektory atomowe. Mają one jednak ustawiony atrybut specjalny `dim`. Jako wartość może mieć on przypisany jedynie wektor liczb całkowitych dodatnich o długości nie mniejszej niż dwa.
- Wykorzystując atrybut `dim`, macierz możemy utworzyć „ręcznie”.
- Macierze zazwyczaj łatwiej utworzyć korzystając z funkcji `matrix()`.

```
(x <- matrix(1:8, nrow = 2, ncol = 4))
```

```
##      [,1] [,2] [,3] [,4]
## [1,]    1    3    5    7
## [2,]    2    4    6    8
```

```
dim(x)
```

```
## [1] 2 4
```

```
nrow(x)
```

```
## [1] 2
```

```
ncol(x)
```

```
## [1] 4
```

```
(x <- matrix(1:8, nrow = 2))
```

```
##      [,1] [,2] [,3] [,4]
## [1,]    1    3    5    7
## [2,]    2    4    6    8
```

```
(x <- matrix(1:8, ncol = 4))
```

```
##      [,1] [,2] [,3] [,4]
## [1,]    1    3    5    7
## [2,]    2    4    6    8
```

```
(x <- matrix(1:8, ncol = 4, byrow = TRUE))
```

```
##      [,1] [,2] [,3] [,4]
## [1,]    1    2    3    4
## [2,]    5    6    7    8
```

- Skoro macierze są wektorami atomowymi, do ich indeksowania możemy użyć nawiasów kwadratowych []. Jednak możemy korzystać z nich na „większą” liczbę sposobów.

```
(x <- matrix(1:6, ncol = 3))
```

```
##      [,1] [,2] [,3]
## [1,]    1    3    5
## [2,]    2    4    6
```

```
x[2, 3]
```

```
## [1] 6
```

```
x[2, ]
```

```
## [1] 2 4 6
```

```
x[, 3]
```

```
## [1] 5 6
```

```
x[, 2:3]
```

```
##      [,1] [,2]
## [1,]    3    5
## [2,]    4    6
```

```
x[1:2, c(1, 3)]
```

```
##      [,1] [,2]
## [1,]    1    5
## [2,]    2    6
```

- Oczywiście, w R zaimplementowanych jest wiele funkcji wykonujących operacje specyficzne dla macierzy.

```
t(matrix(1:6, ncol = 3))
```

```
##      [,1] [,2]
## [1,]    1    2
## [2,]    3    4
## [3,]    5    6
```

```
(A <- matrix(1:6, ncol = 3))
```

```
##      [,1] [,2] [,3]
## [1,]    1    3    5
## [2,]    2    4    6
```

```r
(B <- matrix(7:12, ncol = 2))
```

```
##      [,1] [,2]
## [1,]    7   10
## [2,]    8   11
## [3,]    9   12
```

```r
A %*% B
```

```
##      [,1] [,2]
## [1,]   76  103
## [2,]  100  136
```

```r
B %*% A
```

```
##      [,1] [,2] [,3]
## [1,]   27   61   95
## [2,]   30   68  106
## [3,]   33   75  117
```

```r
(A <- matrix(1:6, ncol = 3))
```

```
##      [,1] [,2] [,3]
## [1,]    1    3    5
## [2,]    2    4    6
```

```r
(B <- matrix(7:12, ncol = 3))
```

```
##      [,1] [,2] [,3]
## [1,]    7    9   11
## [2,]    8   10   12
```

```r
A * B
```

```
##      [,1] [,2] [,3]
## [1,]    7   27   55
## [2,]   16   40   72
```

- `rankMatrix()` z pakietu `Matrix` - rząd macierzy
- `det()` - wyznacznik macierzy
- `kronecker(A, B)` - iloczyn Kroneckera macierzy
- `solve(A, b)` - rozwiązuje układy równań liniowych, jako pierwszy parametr podajemy macierz współczynników, a jako drugi wektor wyrazów wolnych. Jeśli nie podamy drugiego parametru funkcja obliczy macierz odwrotną.
- `ginv()` z pakietu `MASS` - pseudoodwrotność Moore'a-Penrose'a
- `eigen()` - wartości oraz wektory własne (rozkład spektralny macierzy symetrycznej)

2.3 Czynniki

- Czynnik (ang. factors) można postrzegać jako wektory zawierające elementy ze zbioru o z góry określonej, najczęściej względnie niewielkiej liczbie możliwych wartości. Zatem czynniki służą do reprezentowania danych jakościowych.
- W praktyce analizy danych, zmienne typu czynnikowego zazwyczaj kodują informację o zmiennych niemierzalnych, takich jak płeć, kolor oczu czy wykształcenie. Można je oczywiście zakodować za pomocą liczb.

```r
(plec <- rep(c("F", "M"), c(2, 3)))
```

```
## [1] "F" "F" "M" "M" "M"
```

```r
(plec_factor <- factor(plec))
```

```
## [1] F F M M M
## Levels: F M
```

```r
levels(plec_factor)
```

```
## [1] "F" "M"
```

```r
nlevels(plec_factor)
```

```
## [1] 2
```

```r
table(plec_factor)
```

```
## plec_factor
## F M
## 2 3
```

2.4 Ramki danych

- Ramki danych (ang. data frames) to obiekty przechowujące informacje w postaci macierzowej, najczęściej takie, które są np. wynikiem eksperymentów (także numerycznych). Wiersze ramki danych odpowiadają reprezentowanym obiektom, tzw. obserwacjom (ang. observations), bądź przypadkom (ang. cases), np. badanym osobom. Kolumny z kolei podają informacje na temat wartości różnych zmiennych (ang. variables) opisujących ich wybrane własności (mierzalne lub nie).
- W R, ramki danych są reprezentowane przez listy zawierające wektory atomowe o tej samej długości. Każdy element tej szczególnej listy odpowiada kolumnie ramki danych.

```r
ramka <- data.frame(
  plec = c("K", "K", "M", "M", "K"),
  wyksztalcenie = c("s", "w", "w", "p", "s"),
  waga = c(60, 55, 80, 75, 62)
)
ramka
```

```
##   plec wyksztalcenie waga
## 1    K             s   60
## 2    K             w   55
## 3    M             w   80
## 4    M             p   75
## 5    K             s   62
```

```r
nrow(ramka)
```

```
## [1] 5
```

```r
ncol(ramka)
```

```
## [1] 3
```

```r
rownames(ramka)
```

```
## [1] "1" "2" "3" "4" "5"
```

```r
colnames(ramka)
```

```
## [1] "plec"          "wyksztalcenie" "waga"
```

```r
ramka[[3]] # lub ramka$waga lub ramka[, 3]
```

```
## [1] 60 55 80 75 62
```

```r
ramka$waga <- c(58, 54, 78, 72, 60)
ramka[ramka$plec == "M", ]
```

```
##   plec wyksztalcenie waga
## 3    M             w   78
## 4    M             p   72
```

```r
rbind(ramka[1:2, ], ramka[1:2, ])
```

```
##   plec wyksztalcenie waga
## 1    K             s   58
## 2    K             w   54
## 3    K             s   58
## 4    K             w   54
```

```r
cbind(ramka[1:2, ], wyksztalcenie_2 = as.integer(ramka$wyksztalcenie[1:2]))
```

```
##   plec wyksztalcenie waga wyksztalcenie_2
## 1    K             s   58               2
## 2    K             w   54               3
```

2.5 Odczytywanie i zapisywanie danych

- `read.table()`, `load()`, `read.csv()`, `read.csv2()` - wczytanie zbioru danych, odpowiednio z pliku tekstowego, pliku w formacie programu R (z rozszerzeniem `RData`), pliku `csv`, odpowiednio
- `write.table()`, `save()`, `write.csv()`, `write.csv2()` - zapis zbioru danych, odpowiednio do pliku tekstowego, pliku w formacie programu R (z rozszerzeniem `RData`), plików `csv`, odpowiednio
- Przy odczytywaniu i zapisywaniu danych, wygodnie jest najpierw ustalić katalog bieżący na ten, w którym znajdują się lub mają znaleźć się pliki z danymi. Aktualny katalog bieżący sprawdzamy za pomocą funkcji `getwd()`, natomiast zmieniamy go używając funkcji `setwd()`.

```r
getwd()
```

```
## [1] "/home/ls/MEGA/DYDAKTYKA/STA/DSTA_LIO/DSTA_LIO_cwiczenia_bookdown"
```

```r
# setwd("/home/ls/MEGA/DYDAKTYKA/STA/DSTA_LIO")
# (odczyt_1 <- read.table("odczyt_1.txt"))
(odczyt_1 <- read.table("http://ls.home.amu.edu.pl/data_sets/odczyt_1.txt"))
```

```
##         V1       V2       V3
## 1 zmienna1 zmienna2 zmienna3
## 2      1.2      1.3      1.4
## 3      2.1      2.2      2.3
## 4      3.1      3.2      3.3
```

```
(odczyt_1 <- read.table("http://ls.home.amu.edu.pl/data_sets/odczyt_1.txt",
                        header = TRUE))
```

```
##   zmienna1 zmienna2 zmienna3
## 1      1.2      1.3      1.4
## 2      2.1      2.2      2.3
## 3      3.1      3.2      3.3
```

```
(odczyt_2 <- read.table("http://ls.home.amu.edu.pl/data_sets/odczyt_2.txt",
                        header = TRUE))
```

```
##   zmienna1.zmienna2.zmienna3
## 1                1,2;1,3;1,4
## 2                2,1;2,2;2,3
## 3                3,1;3,2;3,3
```

```
(odczyt_2 <- read.table("http://ls.home.amu.edu.pl/data_sets/odczyt_2.txt",
                        header = TRUE, sep = ";", dec = ","))
```

```
##   zmienna1 zmienna2 zmienna3
## 1      1.2      1.3      1.4
## 2      2.1      2.2      2.3
## 3      3.1      3.2      3.3
```

- Pliki z danymi do powyższych przykładów: odczyt_1.txt, odczyt_2.txt
- Można też zaimportować dane klikając na `Import Dataset` w RStudio i w otworzonym okienku ustawić potrzebne parametry.
- Podgląd danych w edytorze kodu źródłowego otrzymujemy za pomocą funkcji `View()`.
- Zapisywanie danych:

```
dane_1 <- data.frame(1:10, 5:14)
write.table(dane_1, "dane_1.txt")
save(dane_1, file = "dane_1.RData")
dane_1 <- read.table("dane_1.txt")
load("dane_1.RData")
```

2.6 Zadania

Zadanie 1. Skonstruuj listę o nazwie `moja_lista`, której pierwszym elementem będzie dwuelementowy wektor napisów zawierający Twoje imię i nazwisko, drugim elementem będzie liczba π, trzecim funkcja służąca do obliczania pierwiastka kwadratowego, a ostatni element listy to wektor złożony z liczb $0{,}02; 0{,}04; \ldots; 1$. Następnie usuń elementy numer jeden i trzy z tej listy. Na zakończenie, wyznacz listę zawierającą wartości funkcji gamma Eulera dla elementów listy `moja_lista`.

```
## List of 4
##  $ : chr [1:2] "Łukasz" "Smaga"
##  $ : num 3.14
##  $ :function (x)
##  $ : num [1:50] 0.02 0.04 0.06 0.08 0.1 0.12 0.14 0.16 0.18 0.2 ...
```

```
## List of 2
##  $ : num 3.14
##  $ : num [1:50] 0.02 0.04 0.06 0.08 0.1 0.12 0.14 0.16 0.18 0.2 ...
```

```
## [[1]]
## [1] 2.288038
##
## [[2]]
##  [1] 49.442210 24.460955 16.145727 11.996566  9.513508  7.863252  6.688686
##  [8]  5.811269  5.131821  4.590844  4.150482  3.785504  3.478450  3.216852
## [15]  2.991569  2.795751  2.624163  2.472735  2.338256  2.218160  2.110371
## [22]  2.013193  1.925227  1.845306  1.772454  1.705844  1.644773  1.588641
## [29]  1.536930  1.489192  1.445038  1.404128  1.366164  1.330884  1.298055
## [36]  1.267473  1.238954  1.212335  1.187471  1.164230  1.142494  1.122158
## [43]  1.103124  1.085308  1.068629  1.053016  1.038403  1.024732  1.011947
## [50]  1.000000
```

Zadanie 2. Wyznacz rząd, wyznacznik, odwrotność, wartości własne, wektory własne oraz sumy i średnie arytmetyczne dla kolejnych wierszy i kolumn dla następującej macierzy:

$$\begin{bmatrix} 1 & 5 & 3 \\ 2 & 0 & 5 \\ 1 & 2 & 1 \end{bmatrix}$$

Ponadto, pomnóż tę macierz przez jej odwrotność.

```
## [1] 3
## attr(,"method")
## [1] "tolNorm2"
## attr(,"useGrad")
## [1] FALSE
## attr(,"tol")
## [1] 6.661338e-16
```

```
## [1] 17
```

```
##            [,1]        [,2]        [,3]
## [1,] -0.5882353  0.05882353  1.47058824
## [2,]  0.1764706 -0.11764706  0.05882353
## [3,]  0.2352941  0.17647059 -0.58823529
```

```
## eigen() decomposition
## $values
## [1]  6.0790256 -3.2070365 -0.8719891
##
## $vectors
##            [,1]       [,2]       [,3]
## [1,] -0.7537024  0.7058088 -0.9275678
## [2,] -0.5472752 -0.6900345  0.1392322
## [3,] -0.3638991  0.1602696  0.3467453
```

```
## [1] 9 7 4
```

```
## [1] 3.000000 2.333333 1.333333
```

```
## [1] 4 7 9
```

```
## [1] 1.333333 2.333333 3.000000
```

```
##               [,1]          [,2]         [,3]
## [1,]  1.000000e+00 -1.110223e-16 2.220446e-16
```

```
## [2,]  0.000000e+00  1.000000e+00 0.000000e+00
## [3,] -2.775558e-17 -2.775558e-17 1.000000e+00
```

Zadanie 3. Utwórz wektor kwadratów 100 pierwszych liczb naturalnych. Następnie zlicz, które cyfry oraz jak często występują na pozycji jedności w kolejnych elementach tego wektora.

```
## [1] 1 4 9 16 25 36 ...
```

```
##
##  0  1  4  5  6  9
## 10 20 20 10 20 20
```

Zadanie 4. Za pomocą funkcji `outer()` wyznacz tabliczkę mnożenia dla liczb mniejszych od 6.

```
##      [,1]        [,2]         [,3]         [,4]         [,5]
## [1,] "1 * 1 = 1" "1 * 2 = 2"  "1 * 3 = 3"  "1 * 4 = 4"  "1 * 5 = 5"
## [2,] "2 * 1 = 2" "2 * 2 = 4"  "2 * 3 = 6"  "2 * 4 = 8"  "2 * 5 = 10"
## [3,] "3 * 1 = 3" "3 * 2 = 6"  "3 * 3 = 9"  "3 * 4 = 12" "3 * 5 = 15"
## [4,] "4 * 1 = 4" "4 * 2 = 8"  "4 * 3 = 12" "4 * 4 = 16" "4 * 5 = 20"
## [5,] "5 * 1 = 5" "5 * 2 = 10" "5 * 3 = 15" "5 * 4 = 20" "5 * 5 = 25"
```

Zadanie 5. Odczytaj zbiór danych dane1.csv a następnie:

1. Z odczytanej ramki danych wyświetl tylko parzyste wiersze.
2. Korzystając z operatorów logicznych wyświetl tylko wiersze odpowiadające pacjentkom starszym niż 50 lat z przerzutami do węzłów chłonnych (`Wezly.chlonne = 1`).

```
##   Wiek Rozmiar.guza Wezly.chlonne Nowotwor Receptory.estrogenowe
## 1   29            1             0        2                    (-)
## 2   29            1             0        2                   (++)
## 3   30            1             1        2                    (-)
## 4   32            1             0        3                   (++)
## 5   32            2             0       NA                    (-)
## 6   33            1             1        3                    (-)
##   Receptory.progesteronowe Niepowodzenia Okres.bez.wznowy VEGF
## 1                     (++)          brak               22  914
## 2                     (++)          brak               53 1118
## 3                      (+)          brak               38  630
## 4                     (++)          brak               26 1793
## 5                     (++)          brak               19  963
## 6                     (++)        wznowa               36 2776
```

```
## ...
```

```
##    Wiek Rozmiar.guza Wezly.chlonne Nowotwor Receptory.estrogenowe
## 2    29            1             0        2                   (++)
## 4    32            1             0        3                   (++)
## 6    33            1             1        3                    (-)
## 8    35            2             1        2                    (+)
## 10   36            1             1        2                    (-)
## 12   37            1             0        3                    (-)
##    Receptory.progesteronowe Niepowodzenia Okres.bez.wznowy VEGF
## 2                      (++)          brak               53 1118
## 4                      (++)          brak               26 1793
## 6                      (++)        wznowa               36 2776
## 8                      (++)          brak               38 3827
```

```
## 10                     (++)          brak               37  834
## 12                      (+)        wznowa               40 3331
```

```
## ...
```

```
##    Wiek Rozmiar.guza Wezly.chlonne Nowotwor Receptory.estrogenowe
## 78   51            1             1        2                   (++)
## 79   51            1             1        2                    (+)
## 81   51            2             1        2                  (+++)
## 84   51            2             1       NA                    (-)
## 88   52            2             1        2                    (+)
## 95   55            1             1        2                   (++)
##    Receptory.progesteronowe Niepowodzenia Okres.bez.wznowy VEGF
## 78                     (++)          brak               33  629
## 79                      (+)          brak               36 2879
## 81                     (++)          brak               52 1098
## 84                      (-)          brak               30 8064
## 88                      (+)        wznowa               48 1927
## 95                     (++)          brak               29  373
```

```
## ...
```

Zadanie 6. Poniższe dane są średnimi miesięcznymi temperaturami (w °F) w Nowym Yorku.

Styczeń – 32	Kwiecień – 52	Lipiec – 77	Październik – 58
Luty – 33	Maj – 62	Sierpień – 75	Listopad – 47
Marzec – 41	Czerwiec – 72	Wrzesień – 68	Grudzień – 35

1. Wprowadź te dane do ramki danych o jednej zmiennej `NY_F`.
2. Utwórz nową zmienną `NY_C` podającą temperaturę w stopniach Celsiusza (zaokrągloną do dwóch miejsc po przecinku). **Wskazówka:** $(x°\text{F}) = (x - 32) \cdot 5/9(°\text{C})$
3. Zamień nazwy kolumn na `NY_Fahrenheit` i `NY_Celsiusz`.
4. Usuń kolumnę z temperaturą w Fahrenheitach.
5. Zapisz otrzymane dane w pliku `NY_temp.RData`.

```
##             NY_F
## Styczeń       32
## Luty          33
## Marzec        41
## Kwiecień      52
## Maj           62
## Czerwiec      72
## Lipiec        77
## Sierpień      75
## Wrzesień      68
## Październik   58
## Listopad      47
## Grudzień      35
```

```
##             NY_F  NY_C
## Styczeń       32  0.00
## Luty          33  0.56
## Marzec        41  5.00
## Kwiecień      52 11.11
## Maj           62 16.67
```

```
## Czerwiec      72 22.22
## Lipiec        77 25.00
## Sierpień      75 23.89
## Wrzesień      68 20.00
## Październik   58 14.44
## Listopad      47  8.33
## Grudzień      35  1.67
```

```
##             NY_Fahrenheit NY_Celsiusz
## Styczeń                32        0.00
## Luty                   33        0.56
## Marzec                 41        5.00
## Kwiecień               52       11.11
## Maj                    62       16.67
## Czerwiec               72       22.22
## Lipiec                 77       25.00
## Sierpień               75       23.89
## Wrzesień               68       20.00
## Październik           58       14.44
## Listopad               47        8.33
## Grudzień               35        1.67
```

```
##             NY_Celsiusz
## Styczeń            0.00
## Luty               0.56
## Marzec             5.00
## Kwiecień          11.11
## Maj               16.67
## Czerwiec          22.22
## Lipiec            25.00
## Sierpień          23.89
## Wrzesień          20.00
## Październik       14.44
## Listopad           8.33
## Grudzień           1.67
```

3 Programowanie w R

3.1 Funkcje

- Korzystając z programu R, bardzo szybko odczuwa się potrzebę użycia pewnych fragmentów kodu wielokrotnie, choć być może dla różnych danych.
- Tak jak listy grupują obiekty (być może różnych typów), tak funkcje zbierają określone wyrażenia służące np. do obliczenia pewnych wartości dla zadanych danych.
- Dodatkową zaletą stosowania funkcji jest możliwość dzielenia długiego kodu na łatwiejsze do opanowania części.
- Tworzenie obiektów typu funkcja odbywa się według następującej składni

`function(lista parametrów) ciało funkcji`

gdzie `ciało funkcji` jest wyrażeniem do wykonania na obiektach określonych przez `listę parametrów`.

- Wartość obliczonego wyrażenia jest wynikiem działania funkcji. Takim wynikiem może być jeden i tylko jeden obiekt, np. lista.
- Parametrów może być jednak wiele. `lista parametrów` to ciąg oddzielonych przecinkami elementów postaci:
  - `nazwa` parametru (pod taką nazwą będzie dostępny w funkcji obiekt przekazany przy wywołaniu),
  - `nazwa = wyrażenie` (parametr z wartością domyślną),
  - `...` - parametr specjalny, który pozwala przekazać dowolną liczbę argumentów w grupie.

```
szescian <- function(x) x^3 # funkcje zazwyczaj się nazywa
szescian(2)
```

```
## [1] 8
```

```
szescian_2 <- function(x, y) {
  x3 <- x^3
  y3 <- y^3
  return(c(x3, y3))
}
szescian_2(2, 3) # lub szescian_2(x = 2, y = 3)
```

```
## [1]  8 27
```

```
szescian_3 <- function(x = 2, y = 2) {
  x3 <- x^3
  y3 <- y^3
  return(c(x3, y3))
}
szescian_3()
```

```
## [1] 8 8
```

```
szescian_3(y = 3)
```

```
## [1]  8 27
```

```
str(lapply(list(1, 2, 3), function(x) x^3))
```

```
## List of 3
##  $ : num 1
##  $ : num 8
##  $ : num 27
```

```
szescian_4 <- function(x) {
    if (!is.numeric(x)) {
      stop("non-numeric argument x")
    }
    x^3
}
szescian_4(-3)
## [1] -27
szescian_4("a")
## Error in szescian_4("a") : non-numeric argument x
```

3.2 Instrukcje warunkowe

- Wyrażenie warunkowe `if` ma następującą składnię:

```
if (warunek) wyrazenieTRUE else wyrazenieFALSE
```

- Przykładowo:

```
if (is.numeric("wyrazenie")) {
  print("wyrazenieTRUE")
} else {
  print("wyrazenieFALSE")
}
```

```
## [1] "wyrazenieFALSE"
```

- W celu agregacji wektorów logicznych, można wykorzystać dwie ważne funkcje agregujące wartości logiczne: `all()` i `any()`, które zwracają wartość `TRUE` wtedy i tylko wtedy, gdy odpowiednio wszystkie lub co najmniej jedna wartość w wektorze równa jest `TRUE`.

```
x <- 1:5
any(x < 2)
```

```
## [1] TRUE
```

```
all(x < 2)
```

```
## [1] FALSE
```

```
all(x == seq(1, 5))
```

```
## [1] TRUE
```

3.3 Pętle

- Pętle umożliwiają wielokrotne wykonywanie tego samego wyrażenia (choć zapewne na różnych obiektach). W programie R mamy do dyspozycji pętle:
  - `while`
  - `repeat`
  - `for`
- Składnia pętli `while` jest następująca:

```
while (warunek) wyrazenie
```

- Zadaniem pętli `while` jest obliczanie `wyrazenia` dopóty, dopóki `warunek` jest spełniony.

```
i <- 1
while (i <= 3) {
  print(i)
  i <- i + 1
}
```

```
## [1] 1
## [1] 2
## [1] 3
```

- Aby pętla nie wykonywała się nieskończoną liczbę razy, zazwyczaj `warunek` będzie konstruowany na danych odczytywanych z pewnego obiektu, który jest modyfikowany za pomocą `wyrazenia`.

- Może się zdarzyć, że `warunek` testowy nigdy nie będzie spełniony i wtedy liczba wykonanych obrotów pętli będzie równa zeru.
- Pętla `repeat` zachowuje się tak jak `while` z `warunkiem` testowym na stałe ustawionym na `TRUE`. Zatem należy zawsze pamiętać o wywołaniu `break`, o ile chcemy doczekać wyniku.

```
i <- 0
repeat {
  i <- i + 1
  print(i)
  if (i == 3) break
}
```

```
## [1] 1
## [1] 2
## [1] 3
```

- Pętla `for` jest chyba najczęściej stosowaną pętlą w programie R. Szczególnie nadaje się ona do „przechodzenia" po elementach wektora atomowego lub listy bądź też wykonywania ciągu wyrażeń zadaną liczbę razy. Jej składnia jest następująca:

```
for (nazwa in wektor) wyrazenie
```

- W pętli `for` każdą kolejną (od pierwszej do ostatniej) wartość `wektora` związujemy z podaną `nazwą` i obliczamy `wyrażenie`. Pętla ta wykonuje się zawsze dokładnie `length(wektor)` razy, o ile nie użyte zostało wyrażenie `break`.

```
for (i in 1:3) print(i)
```

```
## [1] 1
## [1] 2
## [1] 3
```

3.4 Zadania

Zadanie 1. Oblicz iloczyn elementów dowolnego wektora `x` za pomocą pętli `while`, `repeat` i `for` (każdej z osobna).

```
# dla
x <- 1:5
```

```
## [1] 120
```

Zadanie 2. Ile liczb postaci $\binom{n}{r}$ jest większych od miliona dla $1 \leqslant r \leqslant n \leqslant 100$?

```
## [1] 4075
```

Zadanie 3. Napisz funkcję, która sprawdza czy wektor jest palindromem.

```
# dla
x <- c(1, 2, 3, 3, 2, 1)
```

```
## [1] TRUE
```

```
# dla
x <- c(1, 2, 3, 3, 2, 2)
```

```
## [1] FALSE
```

Zadanie 4. Napisz funkcję zamieniającą miarę kąta podaną w stopniach na radiany. Sprawdź działanie tej funkcji dla kątów o mierze: 0°, 30°, 45°, 60°, 90°. Następnie przygotuj ramkę danych, w której zebrane będą informacje o wartościach funkcji sinus, cosinus, tangens i cotangens dla kątów o takich miarach.

```
## [1] 0.0000000 0.5235988 0.7853982 1.0471976 1.5707963
```

```
##         sin          cos          tg          ctg
## 1 0.0000000 1.000000e+00 0.000000e+00          Inf
## 2 0.5000000 8.660254e-01 5.773503e-01 1.732051e+00
## 3 0.7071068 7.071068e-01 1.000000e+00 1.000000e+00
## 4 0.8660254 5.000000e-01 1.732051e+00 5.773503e-01
## 5 1.0000000 6.123234e-17 1.633124e+16 6.123234e-17
```

Zadanie 5. Napisz funkcję, której argumentem będzie wektor liczbowy a wynikiem wektor zawierający trzy najmniejsze i trzy największe liczby w tym wektorze. W przypadku argumentu krótszego niż trzy liczby, funkcja ma zwracać komunikat o błędzie z komentarzem „za krótki argument".

```
# dla
x <- c(2, 6, 1, 5, 7, 3, 4)
```

```
## [1] 1 2 3 5 6 7
```

```
# dla
x <- c(2, 6)
## Error in command 'extreme_3(x)': za krótki argument
```

4 Statystyka opisowa

4.1 Miara asymetrii rozkładu

- współczynnik asymetrii (skośności)

$$A = \frac{\frac{1}{n}\sum_{i=1}^{n}(x_i - \bar{x})^3}{s^3}$$

- Współczynnik asymetrii
  - – równy zeru oznacza symetrię rozkładu zmiennej.
  - – przyjmujący wartość dodatnią oznacza prawostronną asymetrię. Prawy ogon jest dłuższy, a masa rozkładu jest skoncentrowana po lewej stronie.
  - – przyjmujący wartość ujemną oznacza lewostronną asymetrię. Lewy ogon jest dłuższy, a masa rozkładu jest skoncentrowana po prawej stronie.